

Franckesche Stiftungen zu Halle

Considerationes Modestae & pacificae Controversiarum De Justificatione, Purgatorio, Invocatione Sanctorum, Christi mediatore, & Euchariastia

Forbes, William

Helmstadii, A. MDCCIV.

VD18 11391456

Caput I. Sintne opera bona iustorum vere ac proprie meritoria salutis
aeternae.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-219598

tionem peraguntur, tum quae justificationem sequuntur, proprie dixit apostolus Jacobus: Videtis, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum. Jam si forsan in dubium voces, quomodo haec opera, quae fides per charitatem post justificationem operatur, justificationem sequi dicamus, & tamen eisdem hominem justificari cum Jacobo pronunciemus? respondemus, hominem non justificari ad eum modum, (Pag. 178.) ut semel veluti in momento justificatus, alia justificatione a modo non indigeat: quin immo qui justificatus est per gratuitam remissionem peccatorum, & impartitionem Spiritus, dehinc continua & perpetua justificationis auctione indiget, donec hoc corpore exutus, in aeterna vita glorificetur.

(Pag. 179.)

Ad librum quintum Bellarmini
de Justificatione,

In quo de Meritis operum agitur,

CAPUT I.

Sintne opera bona iustorum vere ac proprie meritoria salutis aeternae.

Ruſtra inter partes contenditur, an meriti vox uſpſam in ſcripturis inueniatur, atq; etiam in eccleſia, hoc praefertim ſeculo, ferenda ſit, & non potius in totum damnanda.

Lati-

Latinum *meriti* vocabulum in fontibus , ut constat, legi non potest , licet extet apud veterem interpretem Ecclesiastici, qui liber extra canonem scripturae positus est , cap. 16. 13. ubi pro κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, reddidit ille, non quidem ad verbum, sed tamen juxta communiter receptum tunc temporis in ecclesia loquendi morem, secundum meritum operum suorum. Et ad Hebr. 13. 16. ubi apostolus ait, talibus hostiis εὐαρεσται ὁ Θεός, placatur vel conciliatur Deus, ut aliqui vertunt, vel, ut alii potius, deletatur Deus, placeatur Deo, reddidit ille, Deus promeretur; passive, etsi parum latine, ut inquit Estius in locum, usurpato merendi verbo. Primasius tamen, B. Augustini quondam discipulus, in hunc locum similiter legit, promeretur Deus. (Pag. 180.)

Frequenter tamen legitur in scripturis nomen dignitatis sive ἀξίων & ἀξιόδοαι & κατὰξισδοαι, ut Luc. 20. 35. 2. Thess. 1. 5. Apoc. 3. 4. Et apud graecos Patres, ἀξία τῶν ἔργων, quibus verbis nihil fere aliud Graeci designare solent, quam veteres Patres latini vocabulis *meriti* & *merendi*. Dico, nihil fere aliud: quia meriti vocabulo proprie nullum vocabulum respondet apud Graecos, ut nec apud Hebraeos.

Passim autem in Patrum latinorum, etiam antiquissimorum, & purissimorum seculorum, scriptis haec vocabula *meriti* & *merendi* legi, quis ignorat? Sed quo sensu, explicet vir doctissimus & moderatissimus, G. Cassander, in Hymnis

mnis ecclesiasticis, ubi ad hymni, *Nocte surgentes*, haec verba, ut *Cum suis sanctis mereamur aulam Ingressi celi simul & beatam Ducere vitam*, sic commendatur: *Vocabulum merendi*, apud veteres ecclesiasticos scriptores, fere idem valet, quod consequi, seu aptum idoneumque fieri ad consequendum. Id quod inter caetera vel ex uno Cypriani loco apparet. Nam quod Paulus inquit 1. Tim. 1. 13. ἀλλά & ἡλεήην, quod vulgo legitur, misericordiam consecutus sum, vel, ut Erasmus vertit, adeptus sum, id Cyprianus ad Iubajanum ep. 73. legit, misericordiam merui. Et multa loca sunt in ecclesiasticis officiis & precibus, ubi hoc vocabulum hoc intellectu accipi debet. Quae vocis notio si retineatur, multa, quae durius dici videntur, mitiora & commodiora apparebunt. p. 179. Adde p. 263. Quae verba more suo, h. e. plane tyrannico, expungi iusserunt hispanici censores. Sed hac de re plenius paulo infra dicemus.

Hoc antiquo sensu plurimi doctissimi Protestantes meriti & merendi vocabula nunquam damnarunt, quin immo ipsi etiam usurparunt, licet quibusdam rigidioribus, ut nimis fastuosa & scandalosa, omnino improbentur, & fugienda, hodie praesertim, censeantur. Apologia confessionis augustanae artic. 20. consistente ipso Bellarm. habet: *Concedimus, opera vere esse meritoria, non remissionis peccatorum aut justificationis, sed sunt meritoria aliorum praemiorum, corporali-um & spiritualium, quae redduntur tum in hac vita, tum post hanc vitam.* Et paulo infra: *Cum*
igitur

igitur opera sint quaedam impletio legis, recte dicuntur meritoria, recte dicitur eis deberi merces. Intel-
ligunt autem semper, ex Dei immensa benigni-
tate mereri. Pag. 181.) Vid. Confess. Württen-
berg. cap. de Bonis operibus. Chemnitius
Examinis parte prima de Bonis operibus, quæst.
4. ait: *Et in hanc sententiam nostri etiam a vocabulo
meriti non abhorrent; sicut etiam Patribus usitatum
fuit.* In Actis colloqvii altenburg. theologi ele-
ctorales pag. 110. & pag. 265. *Hoc sensu Eccle-
siae quoque nostrae a meriti vocabulo, Patribus usi-
tato, non abhorrent; nec tamen ea propterea quic-
quam patrocinantur pontificio dogmati de merito.*
Bucerus in Actis colloqvii ratisb. A. 1546. pag.
597. *Si sancti Patres aut alii per mereri intelligunt
facere ex fide gratia Dei bona opera, quibus Deus
mercedem promisit & rependet, & si per merita in-
telligunt facta ex fide Christi bona opera, quibus
Deus mercedem pollicitus est, & fatentur simul, ea
opera per se, ut bona sunt, h. e. ut facta ex gratia,
nullam tamen omnino mercedem a Deo mereri posse
ex condigno, (quo scilicet significatu & S. Patres bo-
na sanctorum opera merita vocarunt) cum his nos,
de nomine, dum de re conveniat, nihil contendemus.*
*Nec etiam, si quis talia opera velit vocare merito-
ria.* Nota obiter, lector, manifestam a Bellar-
mino lib. hoc 5. cap. 1. sect. Porro, injuriam fieri
Bucero, quando asserit, hunc negare scriptu-
ram vel Patres nomine meriti usos esse; addere
tamen, si forte Patres hoc nomine usi sint, du-
ram esse in ea voce catachresin. Bucerus enim.

pag. 590. & 591. &c. ingenue agnoscit, in Patrum scriptis passim usurpari voces *mereri* & *merita*; sed bona sanctorum opera *meritoria* negat apud Patres appellari, *quod equidem legisse*, inquit, *me memini*. Et si apud aliquem attributa bonis operibus haec appellatio, scil. *meritorii*, reperiatur, eo durior est illa catachresis. G. J. Vossius in Thes. theol. de Bonorum operum meritis, haud procul a principio: Nos *merendi* vocabulum non in totum quidem damnare ausi sumus, ut quo tum veterum plurimi utantur, tum Ecclesiae reformatae usae sint in Confessionibus suis, augustana dico & wittenbergenfi. Subdit autem continuo, in gratiam rigidorum, haec: *Nihilominus potius cum scripturis loquendum putamus, praesertim cum meriti vox ambigua sit, ac nostro imprimis seculo superbiae nomine periculosa.* (pag. 182.) Similiter & Davenantius in disput. de Justitia operum cap. 53. pag. 569. *Non igitur cum Patribus, neque cum sanioribus Pontificiis lis ulla nobis erit de nudo meriti vocabulo, (quanquam multo melius & tutius est ab hoc verbo abstinere) sed contra, &c.* Item R. Hookerus Eccles. politicae lib. 5. sect. 72. pag. 391. & Gul. Covellus in Defens. Hookeri art. 6. de Fide & operibus p. 43. 44. Recte & prudenter Cassander consult. art. 6. de Bonis operibus fidelium: *Quo sensu*, ait, *hoc vocabulo meriti & merendi usi sint Patres, obscurum non est; nempe ut per illud gratiae Dei, ex qua merita omnia oriuntur, nil detrahatur. Quare nihil est, cur aut Ecclesiastici ab hac*

hac loquendi formula & sententia in ecclesia jam olim usitata discedant, aut Protestantes eam tam odiose repudiant & condemnent. Vide Erasmi de Amabili ecclesiae concordia pag. 104.

Sed missa disputatione de nomine *meriti*, ut de re ipsa dicamus, sciendum est, quod* errent plurimi Romanenses, qui bona iustorum opera vere proprieque, i. e. non ex promissione solum, sed etiam iustitiae debito propter aliquam, ut affirmant, operum & mercedis proportionem & aequalitatem, sive, ut verbo dicam, *ex condigno* vitae aeternae meritoria esse contendunt. Distinguit quidem Bellarm. inter quaestionem hanc, *sintne bona opera iustorum vere ac proprie vitae aeternae meritoria?* in quo Catholicos omnes contra sectarios omnes convenire ait, cap. 1. & quam quaestionem tractat primis sex libricapitibus, ut dictum; & inter quaestionem, *an sint meritoria vitae aeternae ex condigno?* quam tractat c. 16. & seq. sed male, quia meritum proprie dictum in formali sua ratione includit aequalitatem vel condignitatem ad illam mercedem, cuius dicitur esse meritorium, ut recte scribit Davenantius de Iustitia operum cap. 60. *Veraratio meriti*, inquit Vasquez. in 1. 2. disp. 213. cap. 6. *in eo posita est, ut opus sit dignum gloria, secundum aequalitatem condignitatis.* Sed hac de re pluribus postea dicemus.

* Errant, J. Walenb. t. 2. § 60.

Hunc Romanensium errorem multi doctissimi Protestantes copiose cum ex scripturis tum ex Patribus confutarunt; quos, quia passim obvii

sunt, lector sedulus adeat. Nos proinde eo labore super sedentes, pauca tantum annotabimus, in quibus Protestantes quidam *non satis clare, neque etiam satis solide*, ad argumenta non nulla a Romanensibus ex scripturis & Patribus opposita respondent, quo solidioribus responsionibus Romanensium oppositionibus plenius satisfiat, & veritas ipsa tanto fortius adstruatur & propugnetur.

(Pag. 183.)

Ad argumentum, quod ducitur ab illis scripturae locis, ubi vita aeterna *merces* nominatur, (vide Bellarm. cap. 2.) Protestantes quidam non sufficienter respondent, *mercedem dici praemium*, quod Deus reddit, *non quia debeatur operibus*, sed quia debetur promissioni. Certe quicquid Deus, vel in hoc seculo vel in futuro, atque hoc maxime, nobis promisit donare, non aliunde primo, quam ab ipsius immensa & impromerita gratia & benignitate, profluxit. Sed cum nec promiserit dare, neque juxta promissum reddat, nisi bene operantibus, (de adultis loquor) vitam aeternam, necesse est in considerationem aliquam veniant, saltem in rei promissae redditione, opera bona, juxta conditionem requisitam praestita, & rationem aliquam habeant causae suo quodam modo efficientis, & ut Patres loqui solent sensu innoxio, *merentis*, nempe impetrantis; praesertim cum id, quod redditur, toties *mercedis* nomine in scripturis insigniatur. Recte Bucerus in Actis colloquii ratisbon. pag. 517. *Illud ergo solum in hac quaestione*

de

de mercede bonorum operum controversum est inter nos, an sit in iis aliquod meritum ea condignum mercede, quam eis Deus retribuit, & maxime vita aeterna. Et pag. 568. Sanctis bona operantibus reddi vitam aeternam etiam coronae & mercedis nomine & loco, ultro nos semper dedimus. Vere Archiep. Ispalat. de Rep. ecclesiast. lib. 7. c. II. n. 256. Gratia mera est, quod Deus promittat operi nostro mercedem: non enim ulla ratione tenetur. Sed non satis scripturis consentaneae, ac proinde dubitanter ac timide haec subiungit: *Et sic non operi nostro, sed suae gratuitae promissioni debetur, & fortasse redditur merces*. Concil. arauf. 2. quod adversus gratiae adversarios celebratum fuit, can. 18. *Debetur merces bonis operibus, si fiant; sed gratia, quae non debetur, praecedit, ut fiant*. Debetur igitur merces etiam operibus, sed propter promissionem primum gratiose factam & conditionem requisitam pro modulo nostro, juxta vim gratiae concessae, a nobis praestitam; eatenus saltem, ut obedientia nostra Deo propter Christum probetur. Vide August. serm. 16. de Verbis apostoli.

Pag. 184.) Respondent alii Protestantes, vitam aeternam mercedem appellari non proprie, quoniam vita aeterna in scriptura vocatur & est proprie haereditas. Vide Bellarm. l. cit. Multo clarius & tutius respondet Vossius in Thes. theolog. de Meritis bonorum operum, thes. 8. *Non loquuntur S. literae de mercede, qualis ob dignitatem merito ἀντάλογον, jure mercenario debetur, sed ea, quae non se-*
S s
gnibus,

gnibus, verum laborantibus, ex *ὁμορφίας* ac gratuita promissionis jure confertur. Vnde & haereditas alibi nominatur. Nec haereditatis appellatio ob stare censenda est, quo minus mercedis nomen mereatur: Siquidem & filio adoptivo, qui morem adoptanti sedulo gesserit, & multa illius causa sit perpeffus, sic haereditas jure venit filiali, ut tamen ea, ratione operum, quae is praestitit, & ratione afflictionum, quas subiit, merces possit appellari. Vnde & Bellarm. ipse loco citato: Datur, inquit, vita aeterna ex promissione laborantibus, quod est mercedis proprium; & non datur nisi filiis, quod est proprium haereditatis; ac proinde utriusque, mercedis scilicet & haereditatis, conditionem habet. Utinam hic substitisset Bellarminus, quando affirmat, dari vitam aeternam ex promissione laborantibus, absque illo odioso additamento, quod alibi cum suorum sodalium plurimis defendit, de intrinseca operum condignitate ad praemium. De mercedis apta & vera appellatione, pax facile inter partes conciliari posset.

Quod Protestantium quidam non ipsam vitam aeternam, sed gradum aliquem gloriae celsiorem in ea, tanquam mercedem, operibus nostris reddi affirmant, ut refert Bellarm. loco cit. sect. Ad haec. quod etiam censet archiep. spalat. de Rep. eccles. lib. 7. cap. 11. n. 257. dicens: Vita aeterna ipsa essentialis & gloria donum est mere gratuitum, quod ab aeterno Deus iis, quos in filios adoptavit, non tanquam mercedem, sed tanquam haereditatem praedestinavit; nonnulli quoque Romanenses; (vide Bel-

Bellarmin. cap. 10. sect. 4. *Primum igitur*) id cum sacris literis non satis congruit, quae diserte doceant, non tantum gloriae incrementum, sed ipsam etiam gloriam, ut mercedem operibus bonis reddi, Matth. 19. 29. & cap 25. 34. 35. Rom. 2. 6. 7. Galat. 6. 7. 8. & Coloss. 3. 24. ubi ipsa haereditas Dei dicitur reddi operibus bonis, & ἀνταπόδοσις τῆς κληρονομίας, ista est, merces haereditatis appellatur. Adde Jac. 1. 12. Immo Deus ipse Gen. 15. v. 1. *merces nostra* dicitur. (Pag. 185.) Certe opera etiam optima proprie & ex condigno non merentur, i. e. suo valore, non exaequant vel infimum gradum gloriae coelestis, nedum ipsam per se gloriam coelestem ac vitam aeternam; propter gratuitam tamen Dei promissionem, etiam ipsam vitam aeternam, & non gradus tantum in ea praestantiores, bonis operibus reddi, negari non potest. Vnde & Pareus ad cap. 3. hujus libri pag. 1241. 1242. deserta responsione Apologiae aug. conf. bona opera scilicet esse meritoria praemiorum temporalium & spiritualium, sed non ipsius vitae aeternae, inquit: *Concedamus vero, in praemiis bonorum operum etiam esse vitam aeternam.* Et Vorstius Antipist. part. 2. p. 125. *Quod ad Confessionistas* (ut vocat Pistorius) *attinet, qui non quidem vitam aeternam, sed gradum aliquem eminentiorem in ea nostris operibus nos promereri tradunt, tametsi pro iis duo quaedam facere videntur, unum, quod passim dicitur, mercedem nostram in caelo copiosam futuram, Matth. 5. 12. alterum, quod minus quiddam esse videtur,*

decur,

deatur, gradum aliquem gloriae caelestis promereri, quam ipsam gloriam coelestem; tamen quia verum satis solidum est ad opinionem istam probandam, idcirco nos eorum hac in parte hallucinationem non admodum defendemus.

Quod respondent Protestantes quidam, vitam aeternam non reddi operibus, nisi ut signa sunt fidei, scripturis ex diametro adversatur, quae passim diserte docent, praemium coeleste unicuique reddi secundum opera & proportionem laborum & operum ipsius, & non tantum secundum fidem. Vnde Pareus ad cap. 3. hujus libri p. 12. 42. Nos dicimus, vitam aeternam promitti operibus, non solum ut sunt signa fidei, sed etiam ut sunt obedientia filialis, Patri caelesti debita, seu ut sunt positio conditionis, sub qua Deus filiis haereditatem vitae aeternae donare promittit. Vossius in Thesibus praedictis, th. 10. Eos & nimium dicere putamus, qui mercedem operibus promitti censent, ut causae meritoriae: nec satis dicere judicamus, qui tantummodo, ut signis fidei, promissionem factam arbitrantur, siquidem multa sunt scripturae loca, quibus aliud dicitur.

Ad argumentum, quod sumitur ex illis scripturae locis, quibus ratio seu causa, cur vita aeterna iustis reddatur, ab ipsorum operibus petitur, ut particulae causales, *Quia, Enim, Ideo*, clare demonstrant, respondent quidam Protestantes, (vide etiam Cassandrum, qui in eandem sententiam propendere videtur epist. 19. ad Joh. Molinacum, citatis quibusdam Scholasticis, pag.

1109. quorum ex Cassandro testimonia verbatim repetit archiep. spal. l. cit. c. 11. n. 259. Vide & n. 258.) his locis indicari Pag. 186.) non meritum, neque causam, sed *ordinem tantum, & seriem seu viam salutis adipiscendae*. Sed id infirmum est, ut abunde supra lib. 4. cap. 1. p. 28. ostendimus. Absit tantum ratio causae proprie meritoriae, plurimi doctissimi Potestantes non negant, opera bona causas etiam aliquas esse regni coelestis adipiscendi. Davenantius de Justitia actuali cap. 60. p. 608. *Si omnia, inquit, concedamus, quae in praemis- sis ponuntur, nihil aliud inde deduci potest, quam opera bona esse causas, non juris nostri ad vitam aeternam, sed introductionis in vitam aeternam; neque esse causas meritorias, sed motivas solummodo, juxta ordinationem voluntariam, & promissionem gratuitam ipsius Dei*. Obiter tamen nota, lector, male statuere hunc cum aliis quibusdam Protestantibus, opera bona esse causas non juris nostri ad vitam aeternam, sed tantum introductionis in eam. Quae enim rationem causae habent in introductione nostri in vitam aeternam, necesse est etiam habeant rationem aliquam causae juris nostri ad vitam aeternam, non quidem principalis aut meritoriae, *secundariae tamen & subordinatae*; neque enim dedit Christus hoc jus, τὴν ἐξουσίαν, Joh. 1. 12. nobis, ut filii Dei essemus, nisi in nomen ejus credamus, eumque accipiamus. Fides autem semper intelligenda est viva, & per bona opera efficax, atque etiam quatenus viva & efficax est. Vorstius in Antibellarm. p. 640. *Matth.*

25. 35. aetiologia a signis ad signatum, vel a causis quidem ad effecta, sed non tamen a causis principalibus aut meritoriis deducitur. Idem in Antipist. part. 2. p. 126. *A causa generatim accepta ad causam efficientem meritoriam non valet argumentatio.*

Quod attinet ad argumentum sumtum ab illis scripturae locis, ubi praemium bonis operibus ex justitia dicitur esse reddendum, missis brevitatis causa quorundam Protestantium responsionibus minus solidis, (de quibus lege Bellarm.) respondendum est cum aliis, mercedem operibus promissam gratiam quidem esse, seu ex gratia donari, nullo autem modo proprie & ex justitia aequalitatis promeritam; (donum Dei, inquit Apostolus Rom. 6. 23, vita aeterna est) attamen etiam *juste* seu ex justitia distributiva, sed gratiosa, sive gratia temperata, fidelibus bene operantibus, respectu patris seu promissionis divinae, dari. Haec enim non pugnant. Pag. 187.) Recte Bernardus l. de Gratia & lib. arbitrio, haud procul a fine: *Promissum quidem ex misericordia, sed tamen ex justitia persolvendum est; justum quippe est, ut reddat Deus, quod debet; debet autem, quod pollicitus est.* Idem tamen doctissime simul & sanctissime librum illum sic claudit: *Alioquin si proprie appellantur ea, quae dicimus nostra merita, via sunt regni, non causa (scil. proprie meritoria) regnandi.* Recte Daventius ad hoc ipsum argumentum respondens, inquit p. 610. *Deum dici justum in retributione hujus praemii, & injustum per impossibile supponi, si non retribueret vitam aeternam fidelibus bene operantibus;*

non secundum rationem justitiae proprie dictae, quae meritum condigni infert ex eo, quod aequalitatem supponit inter opus & mercedem, sed secundum rationem justitiae communiter dictae, ex qua meritum non potest deduci.

Remonstrantes in Apologia ad c.2. n.47. recte & fute idem contra oppositam censuram demonstrant: *Aliud, inquiunt, est vitae aeternae praemium promittere, aliud praemium promissum distribuere. Promissio pure pure gratuita est: Distribuere, post promissionem factam, suum cuique praemium pro ratione praestitae conditionis, ad praemium consequendum requisitae, justitiae actus est, tum respectu ejus, qui promisit, tum respectu eorum, quibus promissio facta est. Nec refert, an res promissa sit proportionata labori ejus, cui promissio sub conditione facta est, an non: id enim non ad distributionem, sed ad promissionem considerandum venit. Quod vero dicit censor: Ergo vita aeterna est stipendium potius ac pretium debitum, quam donum gratuitum: nimis est futile. Debitum enim ex promisso impromerito, & gratiosum donum non repugnant; immo eo ipso, quia aliud est debitum ex promisso libero & liberali, adeoque pure pure gratioso, gratiosum donum est & manet. Quod vero ex promisso debetur alicui, id iustum sane est, ut ei detur; quia justitiae est, suum cuique dare. Quod autem mihi debetur, meum est, quocunque tandem modo debeatur, & quaecunque tandem sit. Vide Cyprianum. in serm. de Eleemosyna, Augustin. in psal. 109. Fulgentium lib. 1. ad Moni-*

Moni-